II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 14 päivänä joulukuuta 1998,

EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä

(IV/35.280 — Sicasov)

(tiedoksiannettu numerolla K(1998) 3452)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(1999/6/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäisen täytäntöönpanoasetuksen, 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 [1], sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 2, 4 ja 8 artiklan,

ottaa huomioon SICASOVin (Société Coopérative d'Intérêt Collectif Agricole Anonyme à Capital Variable) Pariisi, Ranska, 26 päivänä lokakuuta 1994 esittämän pyynnön puuttumattomuustodistuksesta ja huomautuksen kahdesta siementen tuotanto- ja myyntilupia koskevasta vakiosopimuksesta,

ottaa huomioon tämän huomautuksen sisällön pääpiirteet, joka on julkaistu [2] asetuksen N:o 17 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

I. ASIASELOSTUS

A. YRITYKSET

a) **Sicasov**

(1) SICASOV koostuu Ranskassa suojeltujen kasvilajikkeiden jalostajista. Kenelläkään sen jäsenellä ei saa olla hallussaan yli 10 prosenttia pääomasta eikä yli 10 prosentin osuutta äänimäärästä. SICASOVin tehtävänä on:

— hankkia yksinomaiset toimiluvat tai toimiluvat, joihin ei sisälly yksinedustusoikeutta jäsenten sen haltuun uskomille kasvinjalostajanoikeuksille sekä kaikille muille maatalouden ja elintarviketeollisuuden kannalta hyödyllisille teollis- ja tekijänoikeuksille,

— varmistaa, että maataloustuottajat ja elintarviketeollisuus saavat käyttöönsä uuden tai parannetun kasviaineiston teknisesti ja taloudellisesti parhaissa mahdollisissa olosuhteissa,

— välittää toimilupia tai myöntää käyttölupia, joiden haltijat voivat, SICASOVin valvonnan alaisina, tuottaa, lisätä ja myydä jalostajien kasvilajikkeita,

[1] EYVL 13, 21.2.1962, s. 204/62
[2] EYVL C 95, 19.4.1995, s. 8

— valvoa lajikkeiden ylläpitoa (eli teknisen aineiston tuottamista niitä sukupolvia varten, jotka edeltävät lopulliselle käyttäjälle myytäväksi tarkoitettua sukupolvea) ja antaa tarvittavat määräykset kaikenlaisten puutteiden välttämiseksi,

— toteuttaa yhteisiä uuden geneettisen aineiston tutkimushankkeita,

— tukea kasvien jalostusta ja edistää kasviaineistojen kehittämistä sekä huolehtia niiden levittämisestä.

(2) SICASOVin erityisenä tehtävänä on hoitaa niitä kasvilajikkeita, jotka jalostajat (tai heidän oikeudenhaltijansa) ovat uskoneet sen haltuun. Tätä tarkoitusta varten jalostajat (tai heidän oikeudenhaltijansa) voivat:

a) joko antaa SICASOVille valtuudet myöntää lisäys- ja myyntilupia, joihin ei sisälly yksinoikeutta,

b) tai antaa SICASOVille tuotantoa ja myyntiä koskeva yksinoikeus, johon sisältyy SICASOVin oikeus myöntää lisäystä ja myyntiä koskevia alitoimilupia, joihin ei sisälly yksinoikeutta.

Jalostajien ja SICASOVin välillä tehdyt sopimukset eivät ole tämän päätöksen kohteena.

Jalostajien kasvilajikkeiden hoitoon sisältyvät erityisesti lisäyslaitosten kanssa tehtävät siementen tuotanto- ja myyntisopimukset, joiden perusteella SICASOV perii maksuja, jotka se suorittaa edelleen jalostajille vähennettyään niistä hallinnolliset kulunsa. Näistä sopimuksista on ilmoitettu ja ne ovat tämän päätöksen kohteena (katso johdanto-osan 37—42 kappale).

(3) Vuoteen 1993 asti kasvilajikkeiden hoito Ranskassa oli jaettu SICASOVin ja Caisse de gestion des licences végétalesin, jäljempänä "CGLV", kesken.

CGLV fuusioitui SICASOVin kanssa 1 päivänä tammikuuta 1994 siten, että CGLV sulautui vastaanottavaan yhtiöön SICASOViin. Tämän vuoksi Ranskassa on nyt vain yksi jalostajanoikeuksien hallintayhtiö, johon kuuluvat sekä SICASOVin että CGLV:n entiset jäsenet.

(4) SICASOV hoitaa tällä hetkellä lukuisten ranskalaisten ja ulkomaisten jalostajien noin 50 lajiryhmään kuuluvaa lähes 2 600 lajiketta. Lähes kaikki sopimuksenvaraisesti tuotettavat kasvilajikkeet ovat SICASOVin piirissä. Johtoryhmä tekee vuosittain noin 9 500 lupasopimusta noin 6 000 ranskalaisen ja 2 500 ulkomaalaisen yrityksen kanssa.

b) **Jalostajat**

(5) Jalostajat ovat yksityisiä tai julkisia sellaiseen tutkimukseen erikoistuneita yhteisöjä, joiden tarkoituksena on kehittää uusia kasvilajikkeita, joiden on täytettävä tarvittavat vaatimukset voidakseen nauttia kasvinjalostajanoikeuksien tuomaa lainsuojaa uusina lajikkeina.

Jalostajista on mainittava hyvin vanhaa valintaperinnettä jatkavat ja kooltaan vaihtelevat maatalouden perheyritykset sekä maatalousosuuskunnat. Lisäksi on otettava huomioon suuret yritykset, jotka ovat viime vuosien aikana aloittaneet toiminnan kasvinjalostuksen alalla (etenkin kemianteollisuuden alalla jo toimivat yritykset). On myös huomattava, että julkiset tutkimuslaitokset harjoittavat maataloustutkimusta (esimerkiksi Institut national de recherche agronomique (INRA), maatalousoppilaitokset, yliopistojen tiedekunnat).

Jokaisella jalostajalla on oikeudet useisiin lajikkeisiin, joista yksi tai useampi voi olla todella kilpailukykyinen.

(6) Jalostaja voi itse lisätä uutta lajiketta, mutta sen on useimmiten mahdotonta tyydyttää kysyntää, minkä vuoksi se antaa lisäyksen lisäyslaitoksen hoidettavaksi (katso johdanto-osan 7 kappale) saadakseen riittävän suuria siemenmääriä myytäväksi maanviljelijöille vuotuisia kylvöjä varten. Jalostajan asemaan sisältyy oikeuksia ja velvoitteita, joita käsitellään johdanto-osan 11-36 kappaleessa.

c) **Lisäyslaitokset**

(7) Siementuotannosta vastaavat lisäyslaitokset, joita kutsutaan myös tuotantolaitoksiksi tai siementuottajiksi, jäljempänä "lisäyslaitokset". Näillä laitoksilla on oltava toimilupa ammattimaiseen tuotantoon, ja jotta ne voisivat tuottaa varmennettuja siemeniä, ne on ensin hyväksyttävä erityisesti tätä varten perustettujen hallintoelinten tarkastuksessa (katso johdanto-osan 32 kappale). Uuden lajikkeen lisäämiseksi lisäyslaitosten on käännyttävä SICASOVin puoleen kyseistä lajiketta koskevan luvan saamiseksi.

Ranskassa toimii nykyisin noin 6 000 lisäyslaitosta.

(8) Lisäyslaitoksilla on usein käytettävänään lisääjäviljelijöiden verkosto, jolle he luovuttavat siemenet lisäystä varten. Lisäyslaitos ostaa sitten siemenet takaisin ja huolehtii niiden varmennuksesta ja myynnistä. Lisäyslaitoksen ja lisääjäviljelijöiden suhteita sääntelee virallisen valvontaelimen Service Officiel de Contrôlen, jäljempänä "SOC", (katso johdanto-osan 31 kappale) laatima ja maatalousministeriön hyväksymä vakioviljelysopimus.

(9) Lisääjäviljelijöitä ei pidä sekoittaa käyttäjäviljelijöihin, jotka käyttävät siemeniä kylvöön (eivätkä saadakseen lisää siemeniä) ja jotka tästä syystä voidaan tavallaan rinnastaa lopullisiin käyttäjiin.

B. ASIAN KANNALTA MERKITYKSELLISET TUOTTEET

(10) Tämän asian kannalta merkitykselliset tuotteet ovat seuraaviin lajeihin tai lajiryhmiin lukeutuvat siemenet ja taimet: viljakasvit, rehukasvit, valkuaiskasvit, maissi, durra, vihannekset ja juurekset, öljy- ja kuitukasvit ja peruna. Tässä päätöksessä siemeniä ja taimia kutsutaan yhteisellä nimellä ”siemenet”.

C. KASVINJALOSTAJANOIKEUTEEN SISÄLTYVÄ SUOJA

a) **Yhteisön lainsäädäntö**

(11) Useimmissa jäsenvaltioissa on säädetty kasvilajikkeita koskevista lakisääteisistä suojajärjestelmistä. Näitä järjestelmiä ei kuitenkaan ole yhdenmukaistettu yhteisön tasolla, vaan niitä sääntelevät edelleen jäsenvaltioiden sisäiset lait.

Tämän tilanteen vuoksi neuvosto antoi yhteisön kasvinjalostajien oikeuksista 27 päivänä heinäkuuta 1994 asetuksen (EY) N:o 2100/94 ([3]), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 2506/95 ([4]), jolla perustetaan kansallisten järjestelmien kanssa rinnakkainen yhteisön järjestelmä, jonka avulla on mahdollista myöntää koko yhteisön alueella voimassa olevia kasvinjalostajanoikeuksia. Tämä yhteisön järjestelmä ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta antaa kansallisia valtuuksia kasvilajikkeiden suojeluun (jollei päällekkäisten oikeuksien myöntämiskiellosta muuta johdu). Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevia hakemuksia on voitu jättää 1 päivästä huhtikuuta 1995 alkaen.

(12) Yhteisön suoja voidaan myöntää sellaisille lajikkeille, jotka ovat erotettavia, yhtenäisiä, pysyviä ja uusia. Suoja antaa oikeuksienhaltijalle yksinoikeuden seuraaviin toimiin: a) tuotanto tai lisäys (monistus), b) pakkaaminen lisäystarkoituksiin; c) myyntiin tarjoaminen; d) myynti tai muu kaupan pitämisen muoto; e) vienti yhteisöstä; f) tuonti yhteisöön; g) hallussa pitäminen a-f kohdassa mainittuihin tarkoituksiin.

(13) Yhteisön suojelemat kasvinjalostajanoikeudet ovat voimassa 25 vuotta (viiniköynnösten ja puiden osalta 30 vuotta).

([3]) EYVL L 227, 1.9.1994, s. 1
([4]) EYVL L 258, 28.10.1995, s. 3

b) **Ranskan lainsäädäntö**

(14) Ranskassa uusien kasvilajikkeiden lakisääteinen suojelu perustuu 2 päivänä joulukuuta 1961 Pariisissa allekirjoitettuun uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen, jäljempänä ”UPOV-sopimus”.

Jokaisesta uudesta, yhtenäisestä ja pysyvästä kasvilajikkeesta voidaan 11 päivänä kesäkuuta 1970 annetun lain N:o 70-489 mukaan antaa kasvinjalostajanoikeuksista todistus (certificat d'obtention végétale), jonka haltijalla on yksinoikeus tuottaa, tuoda Ranskaan, myydä tai tarjota myyntiin kaikenlaista kyseisen lajikkeen mahdollista lisäysaineistoa.

(15) Vuoden 1970 lain mukaan yksinoikeus on voimassa 20 vuotta todistuksen antamisesta, mutta 25 vuotta siinä tapauksessa, että lajin lisäysaineiston muodostaminen vaatii pitkän ajan. Syyskuun 9 päivänä 1971 annetussa asetuksessa N:o 71-75 luetellaan lajit, joiden osalta kesto on 20 vuotta ja ne, joiden osalta se on 25 vuotta.

(16) Jalostajanoikeuksien omistamisen ja niiden siirtämisen osalta vuoden 1970 laissa viitataan patentteihin yleensä sovellettaviin sääntöihin. Näin ollen näyttää siltä, että jalostajanoikeuksia voidaan siirtää yhtä vapaasti kuin patentteja, omistus- tai hallintaoikeuksina.

D. SIEMENTEN TUOTANNON JA MYYNNIN SÄÄNTELY

(17) Ranskassa siementen tuotantoa, siementarkastusta ja siementen varmentamista koskee yksityiskohtainen sääntely, joka täyttää myös alalla annettujen yhteisön sääntöjen asettamat vaatimukset.

a) **Yhteisön lainsäädäntö**

(18) Yhteisön tasolla säädetään useissa direktiiveissä yhteisön sisäistä siementen tuotantoa ja myyntiä koskevien edellytysten tarkasta valvonnasta siementen vapaan liikkuvuuden takaamiseksi. Näiden direktiivien tarkoituksena on päästä parempaan tuottavuuteen eri kasvilajien viljelyssä vaatimalla jäsenvaltioita soveltamaan yhtenäisiä ja mahdollisimman tiukkoja sääntöjä kaupan pitämiseen hyväksyttyjen lajikkeiden valinnan osalta. Direktiiveillä säädetään siis yhteisölle yhtenäinen varmentamisjärjestelmä, jonka tarkoituksena on virallisen valvonnan avulla varmistaa lajikkeiden tunnistettavuus ja puhtaus. Tätä järjestelmää sovel-

letaan sekä myyntiin kansallisilla markkinoilla että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. On syytä korostaa, että siemeniä voidaan myydä vain, jos jonkin jäsenvaltion julkinen elin on virallisesti tarkastanut ja varmentanut ne varmentamissääntöjen mukaisesti.

(19) Tähän mennessä on hyväksytty useimpien lajien myyntiä koskevia direktiivejä (viljat, juurikkaat, rehukasvit, peruna, öljy- ja kuitukasvit jne.).

Lisäksi neuvoston direktiivillä 70/457/ETY ([5]), sellaisena kuin se on muutettuna Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjalla, perustettiin viljelykasvien yleinen lajikeluettelo.

(20) Direktiiveillä säädetään jokaiselle kasvilajille ne edellytykset, jotka niiden siementen on täytettävä, jotta niitä voitaisiin myydä. Direktiiveissä vahvistetaan etenkin lajikkeen tunnistettavuuden ja aitouden vähimmäisedellytykset sekä viljelyedellytykset. Lisäksi on laadittu yhteisön säännöt pakkausten, näytteenoton, sulkemisen ja merkitsemisen osalta.

i) *Perussiemenet ja varmennetut siemenet*

(21) Jo olemassa olevan kansainvälisen ammattisanaston perusteella siementen myynnistä annetuissa yhteisön direktiiveissä säädetään ”perussiementen” ja ”varmennettujen siementen” välisestä erosta.

(22) ”Perussiemenet” ovat siemeniä,

— jotka on tuotettu jalostajan vastuulla säilyttävää valintaa koskevien sääntöjen mukaan,

— jotka on tarkoitettu varmennettujen siementen tuotantoon,

— jotka täyttävät viljelystä, tunnistettavuudesta ja lajikeaitoudesta annetun direktiivin edellytykset,

— joiden on virallisessa tarkastuksessa todettu täyttävän mainitut edellytykset.

Tämän määritelmän perusteella voidaan päätellä, että perussiemeniä ei ole tarkoitettu myytäväksi viljelijöille (suoraan taikka osuuskuntien tai kaupan välityksellä), vaan ne on tarkoitettu tuottamaan uusia, myöhempään sukupolveen kuuluvia siemeniä. Näin ollen ne ovat tavallaan verrattavissa teolliseen välittäjäaineistoon. Tässä yhteydessä on kuitenkin korostettava, että oikeudellisesti katsoen jalostaja voi aivan hyvin käyttää perussiemeniä kylvöihin tai myydä kyseiset siemenet viljelijöille näiden omiin kylvöihin (tai valtuuttaa luvanhaltijansa toimimaan tällä tavalla). Tällainen olettamus toteutuu kuitenkin äärimmäisen harvoin, koska perussiementen arvo on suhteellisen korkea ja näin ollen ei olisi taloudellista käyttää niitä kylvöihin.

(23) ”Varmennetut” siemenet ovat siemeniä,

— jotka ovat peräisin suoraan perussiemenistä

— jotka on tarkoitettu muuhun kuin siementen tuotantoon (toisin sanoen käyttäjäviljelijöiden kylvöihin tarkoitettuun välittömään tai välilliseen myyntiin),

— jotka täyttävät viljelystä, tunnistettavuudesta ja lajikeaitoudesta annetun direktiivin edellytykset,

— joiden on virallisessa tarkastuksessa todettu täyttävän mainitut edellytykset.

Varmennettuja siemeniä ei siis voida laillisesti hyödyntää myöhemmän sukupolven siementen tuottamiseen. Varmennetuista siemenistä tuotettuja siemeniä ei voida puolestaan varmentaa eikä niitä siis voida myydä. Sen vuoksi varmennettuja siemeniä voidaan käyttää ainoastaan kylvöihin tai myyntiin (suoramyyntiin taikka osuuskuntien tai kaupan välityksellä tapahtuvaan myyntiin) viljelijöille, jotka käyttävät ne kylvöihinsä. Näin ollen varmennetuista siemenistä käytetään usein nimitystä ”kauppasiemenet” tai ”vapaasti käytettävät siemenet”. Varmennetut siemenet ovat siis tavallaan verrattavissa patentilla suojattuun teolliseen lopputuotteeseen.

(24) Tiettyjen kasvilajien tilanne on kuitenkin mutkikkaampi (esim. kaura, ohra, riisi, vehnä ja spelttivehnä). Yhteisön direktiiveissä hyväksytään nimittäin kyseisten lajien osalta ensimmäisen sukupolven varmennettujen siementen lisäksi myös toisen sukupolven varmennettuja siemeniä. Täten voi siis esiintyä kahden sukupolven varmennettuja siemeniä. Yhteisön direktiiveissä annetaan seuraavat määritelmät:

a) ”ensimmäisen sukupolven varmennetut siemenet”: siemenet,

— jotka ovat peräisin suoraan perussiemenistä,

— jotka on tarkoitettu joko toisen sukupolven varmennettujen siementen luokkaan kuuluvien siementen tuotantoon tai muuhun kuin siementen tuotantoon (toisin sanoen käyttäjäviljelijöiden kylvöihin tarkoitettuun välittömään tai välilliseen myyntiin),

([5]) EYVL L 225, 12.10.1970, s. 1

— jotka täyttävät viljelystä, tunnettavuudesta ja lajikeaitoudesta annetun direktiivin edellytykset,

— joiden on virallisessa tarkastuksessa todettu täyttävän mainitut edellytykset;

b) ”toisen sukupolven varmennetut siemenet”: siemenet,

— jotka ovat peräisin suoraan ensimmäisen sukupolven varmennetuista siemenistä,

— jotka on tarkoitettu muuhun kuin siementen tuotantoon (toisin sanoen käyttäjäviljelijöiden kylvöihin tarkoitettuun välittömään tai välilliseen myyntiin),

— jotka täyttävät direktiivin edellytykset,

— joiden on virallisessa tarkastuksessa todettu täyttävän mainitut edellytykset.

Tietyissä direktiiveissä säädetään myös kolmannen sukupolven varmennetuista siemenistä.

(25) Näiden määritelmien perusteella näyttää siltä, että ensimmäisen sukupolven varmennettuja siemeniä voidaan käyttää kahteen tarkoitukseen: a) uusien varmennettujen siementen tuottamiseen ja b) kylvöihin. Ensimmäisessä tapauksessa varmennettuja siemeniä käytetään samaan tarkoitukseen kuin johdanto-osan 22 kappaleessa mainittuja perussiemeniä (ja ne ovat siis verrattavissa välittäjäaineistoon). Toisessa tapauksessa sen sijaan varmennettuja siemeniä käytetään todellisina ”kauppasiemeninä”, jotka on tarkoitettu myytäväksi kylvöjä varten (ja ne ovat siis verrattavissa teolliseen lopputuotteeseen). Jalostajalla (tai hänen luvanhaltijallaan) on ensisijainen oikeus päättää, miten ensimmäisen sukupolven varmennettu siemen käytetään. Kuitenkin kolmas, joka on hankkinut laillisesti kyseisiä varmennettuja siemeniä (ja jonka kansalliset elimet ovat todenneet päteväksi harjoittamaan ammattimaista lisäystä) voisi myös tuottaa toisen sukupolven siemeniä ja hankkia niille julkisten elimien varmennuksen.

(26) Edellä 21-25 kappaleessa tehtyihin erotteluihin viitaten on syytä tähdentää, että yhteisön direktiivit rajoittuvat takaamaan niiden säännöksiä vastaavien siementen (perussiementen ja varmennettujen siementen) vapaan liikkuvuuden yhteisön sisällä. Direktiivit eivät kuitenkaan velvoita jäsenvaltioita säätämään lainsäädännössään (ensimmäisen ja toisen sukupolven) varmennettujen siementen kahdesta eri sukupolvesta. Näin ollen tietyt jäsenvaltiot tyytyvät säätämään ainoastaan yhdestä sukupolvesta, vaikka useampikin sukupolvi olisi sallittu. Sen vuoksi eräät jäsenvaltiot sallivat samaa kasvilajia kohden ainoastaan ensimmäisen sukupolven siemenet, kun taas toiset sallivat sekä ensimmäisen että toisen (tai myöhemmän) sukupolven siemenet.

(27) On siis mahdollista, että varmennettuja siemeniä, jotka ovat peräisin ainoastaan yhden sukupolven hyväksyvästä jäsenvaltiosta, viedään muihin jäsenvaltioihin, jotka puolestaan hyväksyvät kaksi sukupolvea (tai useampia) ja että niitä käytetään lisäykseen jossakin viimeksi mainituista valtioista. Kaupassa tällaisia siemeniä kutsutaan usein ”teknisiksi siemeniksi”. On korostettava, että kyseistä nimitystä ei käytetä yhteisön lainsäädännössä, vaan ainoastaan käytännön tilanteissa tarkoittamaan sellaisten siementen ryhmää, jotka voitaisiin määritellä seuraavasti: varmennetut siemenet, jotka ovat yksinomaan ”kaupallisia” (joita ei voida käyttää muiden siementen tuotantoon alkuperämaassaan) ja jotka voivat toimia määrämaassa ”perussiemeninä” (uusien varmennettujen siementen tuotantoon).

ii) *Yleinen lajikeluettelo*

(28) Direktiivillä 70/457/ETY säädettiin jäsenvaltioiden eri kansallisiin luetteloihin perustuvasta viljelykasvien yleisestä lajikeluettelosta. Jokainen jäsenvaltio laatii yhden tai useampia luetteloita alueellaan virallisesti varmennettavaksi ja kaupan pidettäväksi hyväksytyistä lajikkeista.

(29) Kansalliseen luetteloon hyväksytyn lajikkeen siementen myynnille ei saa asettaa minkäänlaisia rajoituksia toisissa jäsenvaltioissa:

— luetteloon hyväksymisvuotta seuraavan toisen vuoden 31 päivästä joulukuuta alkaen

tai

— siitä hetkestä alkaen kun kaikki jäsenvaltiot ovat vahvistaneet maataloudessa, puutarhanviljelyssä ja metsänhoidossa käytettäviä siemeniä ja lisäysaineistoa käsittelevässä pysyvässä komiteassa aikovansa vapauttaa rajoituksista kyseisessä kansallisessa luettelossa hyväksytyn lajikkeen myynnin.

Komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (otsakkeella ”viljelykasvien yleinen lajikeluettelo”) kaikki ne lajikkeet, joiden siemeniin ei sovelleta myyntirajoituksia.

(30) Näiden säännösten perusteella yleiseen lajikeluetteloon merkittyjen lajikkeiden siemenet voivat vapaasti liikkua yhteisön kaikissa jäsenvaltioissa, vaikka kyseistä lajiketta ei olisikaan hyväksytty määrävaltiossa.

Sen sijaan, jotta varmennettuja siemeniä voitaisiin tuottaa ensimmäisen varmennuksen antaneen valtion ulkopuolella, lajike on merkittävä sen valtion kansalliseen luetteloon, jossa tuotanto aiotaan aloittaa. Toisin sanoen yhteisön direktiivi takaa mahdollisuuden myydä siemeniä koko yhteisön alueella mutta ei anna oikeutta siementen tuotantoon kaikissa jäsenvaltioissa.

b) **Ranskan lainsäädäntö**

(31) Siementen tuotannon ja myynnin yleinen sääntely Ranskassa on johdettu pitkälti edellä mainituista yhteisön direktiiveistä, ja säännöksillä asetetaan tuotteiden laadun suojelemiseksi erittäin tiukkoja tarkastuksia, jotka edellyttävät suhteellisen laajaa julkista tai alan ammattilaisten keskinäistä hallintoa. Tässä suhteessa keskeinen asema on Ranskan maatalousministeriön alaisella virallisella valvontaelimellä Service Officiel de Contrôlella, jäljempänä "SOC", jonka hallinnosta vastaa kansallinen siemenalan ammattilaisten keskinen ryhmittymä (Groupement National Interprofessionnel des Semences, GNIS).

(32) Siementen varmentaminen tapahtuu tarkastusprosessina, jonka avulla SOC varmistaa, että sen tarkastettavaksi toimitetut siemenet täyttävät lajikepuhtauden tai geneettisen puhtauden vähimmäisvaatimukset.

Siemeniä voi varmentaa ainoastaan tarkastajiksi ennalta hyväksyttyjen tuottajien, tiloissa. Varmentaminen osoitetaan kiinnittämällä varmennettuja siemeniä sisältävien pakkausten päälle viralliset todistukset tai merkit ja mahdollisesti SOC:n antamat sinetit.

Tarkastusluvan myöntää maatalousministeriö päätöksellään SOC:n esityksestä, ja se koskee yhtä tai useampaa lajia ja kunkin lajin osalta yhtä tai useaa määriteltyä luokkaa.

(33) Ranskan yleisessä lainsäädännössä määritellään siemenluokat seuraavasti:

a) *Lähtöaineisto*

Tämä aineisto käsittää perusaineiston (linjat, kloonit tai lisäyksen lähdeaineiston), jonka avulla lajikkeen ylläpitojalostusta voidaan vuosittain jatkaa tai se voidaan aloittaa uudelleen.

b) *Esiperussiemenet (perussiemeniä edeltävät sukupolvet).*

Nämä siemenet ovat siemeniä sellaisesta sukupolvesta, joka sijoittuu lähtöaineiston ja perussiemenien välille.

c) *Perussiemenet*

Nämä siemenet on tuotettu lajin ylläpitojalostuksen sääntöjen mukaisesti, ja ne on yleensä tarkoitettu varmennettujen siementen tuotantoon.

d) *Varmennetut siemenet*

Nämä siemenet ovat peräisin suoraan perussiementen lisäyksestä tai tarvittaessa, jalostajan pyynnöstä ja SOC:n suostumuksella, esiperussiementen lisäyksestä. Tämä luokka voidaan jakaa ensimmäisen sukupolven varmennettuihin siemeniin (R1) ja toisen sukupolven varmennettuihin siemeniin (R2).

Tässä päätöksessä edellä a, b ja c alakohdassa mainittuja siemeniä nimitetään yhteisesti "perussiemeniksi" ja d alakohdassa mainittuja siemeniä nimitetään "varmennetuiksi siemeniksi".

(34) Vastuu lähtöaineiston, esiperussiementen ja perussiementen tuottamisesta on jalostajalla, joka valvoo omien lajikkeidensa tuotantoa.

Teknisissä erityisasetuksissa täsmennetään lähtöaineiston, esiperussiementen, perussiementen ja varmennettujen siementen tuotantoedellytykset.

Ranskassa useimmissa teknisissä erityisasetuksissa säädetään ainoastaan varmennettujen siemenien yhdestä ainoasta sukupolvesta.

(35) Tilanne on sen sijaan aivan toinen muissa jäsenvaltioissa, joissa on mahdollista hyväksyä varmennettujen siementen kaksi tai useampia sukupolvia (katso johdanto-osan 26 kappale). Tällöin näihin maihin voidaan viedä ranskalaisia varmennettuja siemeniä ja niitä voidaan lisätä, mikä ei olisi sallittua Ranskassa ("tekniset siemenet").

(36) Tästä syystä Ranskan lainsäädännössä annetaan mahdollisuus varmennettujen siementen ”luokan alentamiseen”. Tällä toimella ensimmäisen lisäyksen siemeniä sisältävät pakkaukset merkitään uudelleen vaihtamalla todistus tai tarkastuslipuke. Tästä seuraa, että kyseisiä siemeniä ei enää voida käyttää muiden siemenien tuotantoon määräävaltiossa.

E. ILMOITETUT SOPIMUKSET

(37) Ilmoitetut sopimukset ovat vakiosopimuksia, joiden avulla SICASOV järjestää jalostajien sille hoidettaviksi antamilla kasvinjalostajanoikeuksilla suojattujen siementen tuotannon ja myynnin.

Sopimuksia voi olla kahta eri tyyppiä:

a) jos SICASOV toimii jalostajan valtuuttamana (katso johdanto-osan 2 kappaleen a kohta), se tekee lisäyslaitoksen kanssa sopimuksen kasvilajikkeen lisäys- tai monistusaineiston tuotanto- ja myyntiluvasta (Contrat de licence de production et de vente de matériel de reproduction ou de multiplication végétative de variété végétale);

b) jos SICASOV taas toimii jalostajan yksinedustajana (katso johdanto-osan 2 kappaleen b kohta), se tekee lisäyslaitoksen kanssa sopimuksen kasvilajikkeen lisäys- ja monistusaineiston tuotannon ja myynnin alitoimiluvasta (Contrat de sous-concession de production et de vente de matériel de reproduction ou de multiplication végétative de variété végétale).

(38) Ilmoitettujen sopimusten perusteella SICASOV antaa luvanhaltijalle tietyn kasvilajikkeen lisäys- ja myyntiluvan, johon ei sisälly yksinoikeutta (1 artiklan 1 kohta). Lupa on henkilökohtainen, eikä siitä seuraavia oikeuksia voi siirtää kokonaan eikä osittain (I artiklan 2 kohta).

Luvanhaltija ei voi ilman SICASOVin ennakkosuostumusta luovuttaa kolmannelle sopimuksen kohteena olevien siementen tuotantoa kokonaan tai osittain (1 artiklan 3 kohta).

Ilmoitetut sopimukset koskevat seuraavia kasvilajeja:

— viljakasvit,

— rehu- ja valkuaiskasvit,

— maissi ja durra, vihannekset ja juurekset, öljy- ja kuitukasvit,

— peruna.

(39) Ilmoitetuissa sopimuksissa määrätään, että siementen tuotannon ja myynnin on täytettävä seuraavat edellytykset:

a) tuotanto- ja lisäyslupa annetaan siementen tuotantoa ja myyntiä varten Ranskan alueella tai alueella, jota suoja koskee (2 artiklan A kohta) [6];

b) luvanhaltija ei saa viedä eikä tuoda perussiemeniä ilman SICASOVin nimenomaista suostumusta (2 artiklan C kohdan ensimmäinen alakohta);

c) perussiemeniä myyvän luvanhaltijan on saatava ostajaltaan sitoumus siihen, ettei kyseisiä siemeniä viedä suoraan eikä välillisesti (2 artiklan C kohdan toinen alakohta);

d) luvanhaltija ei saa viedä suoraan (eikä minkään samaan ryhmään kuuluvan tai saman vientikiellon alaisen yrityksen välityksellä) varmennettuja siemeniä, kun lajike on ollut merkittynä yhteisön luetteloon alle neljä vuotta (2 artiklan D kohta);

e) luvanhaltija ei saa viedä ensimmäisen sukupolven varmennettuja siemeniä jäsenvaltioihin, jotka hyväksyvät kaksi tai useampia sukupolvia, eikä toisen sukupolven varmennettuja siemeniä jäsenvaltioihin, jotka hyväksyvät kolmannen ja myöhempien sukupolvien varmennetut siemenet. Luvanhaltija sitoutuu välittämään tämän velvoitteen kaikille ostajilleen (2 artiklan E kohdan ensimmäinen alakohta). Jalostaja sitoutuu kuitenkin antamaan järjestelmällisesti kansallisille varmentamisesta vastaaville viranomaisille suostumuksensa siementen luokituksen alentamiseen, jos viejä ilmoittaa sille aikomuksestaan ja jos varmentamisviranomaiset täsmentävät jalostajalle (tai tämän oikeudenomistajalle) alennettujen siementen määrät ja määrämaan (2 artiklan E kohdan toinen alakohta). Kyseinen järjestelmällinen suostumus annetaan ainoastaan sellaisten lajikkeiden osalta, jotka ovat olleet merkittyinä yhteisön luetteloon yli neljä vuotta (2 artiklan E kohdan kolmas alakohta);

[6] Jos lajike on suojattu ranskalaisella todistuksella kasvinjalostajanoikeuksista, tuotantoa koskeva oikeus ulottuu koko Ranskan alueelle. Jos lajike kuuluu sen sijaan yhteisön kasvinjalostajanoikeuden soveltamisalaan, tuotantoa koskeva oikeus käsittää koko yhteisön alueen. Luvanhaltijalla on siis oikeus tuottaa ja myydä vapaasti siemeniä kaikissa jäsenvaltioissa. Sopimuksen 2 artiklaan sisältyviä vienti- ja tuontirajoituksiin liittyviä varauksia ei sovelleta, jos kyseessä oleva lajike on suojattu yhteisön kasvinjalostajanoikeudella (lukuun ottamatta kolmansia maita).

f) luvanhaltija ei saa viedä varmennettuja siemeniä sellaisiin jäsenvaltioihin, joissa kasvinjalostajanoikeuksilla ei ole lakisääteistä suojaa. Luvanhaltija sitoutuu välittämään tämän velvoitteen kaikille ostajilleen (2 artiklan E kohdan ensimmäinen alakohta);

g) luvanhaltija ei saa viedä varmennettuja siemeniä sellaisiin valtioihin, jotka eivät ole yhteisön tai kasvilajikkeiden kansainvälisen suojeluliiton (UPOV) jäseniä. Luvanhaltija sitoutuu välittämään tämän velvoitteen kaikille ostajilleen (2 artiklan E kohdan ensimmäinen alakohta).

(40) Johtoryhmä voi määrätä luvanhaltijan kaikkiin tarkastuksiin, jotka se katsoo tarpeellisiksi niiden toimien säännönmukaisuuden varmistamiseksi, joista tämä on vastuussa, ja vaatia, että luvanhaltija toimittaa sille vuosittain selvityksen myynnistä tai varmennuksista lajeittain.

(41) Luvanhaltijalle myönnettyjen oikeuksien vastineeksi tämä sitoutuu maksamaan johtoryhmälle kirjausmaksun ja lupamaksun, joka lasketaan syksyllä tai keväällä myytyjen tai varmennettujen määrien perusteella. Tähän lupamaksuun ovat velvollisia luvanvaraiset lisäyslaitokset, kun ne luovuttavat lisääjäviljelijöilleen itse tuottamiaan tai pakkaamiaan luvanvaraisia siemeniä.

(42) Jos sopimuksen kohteena oleva laji on yksivuotinen, lupa annetaan ainoastaan sille sadolle, joka on peräisin sopimuksen allekirjoittamisen jälkeisestä kylvöstä. Jos sopimuksen kohteena oleva laji on monivuotinen, lupa annetaan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeisestä kylvöstä peräisin oleville sadoille, joiden määrä on täsmennetty sopimuksessa.

II. OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

A. PERUSTAMISSOPIMUKSEN 85 ARTIKLAN 1 KOHTA

(43) Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa kielletään yhteismarkkinoille soveltumattomina sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy yhteismarkkinoilla.

(44) SICASOV on perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettu yritys, koska se harjoittaa taloudellista toimintaa, joka käsittää kasvinjalostajanoikeuksien hallinnoinnin ja valvonnan Ranskassa. Myös luvanhaltijat ovat yrityksiä, koska ne harjoittavat taloudellista toimintaa tuottamalla ja myymällä siemeniä.

(45) Ilmoitetut sopimukset koskevat useita erilaisia asian kannalta merkityksellisiä tuotemarkkinoita. Jokainen kasvilaji muodostaa erilliset markkinat ja varsin usein saman lajin sisällä on mahdollista eritellä lajikkeiden muodostamia ryhmiä, joiden voidaan katsoa muodostavan erillisiä markkinoita.

(46) Maantieteellisesti edellä mainitut markkinat kattavat yhteisön jäsenvaltioiden alueet. Ensiksi on todettava, että siementen tuotantoa ja myyntiä säännellään kansallisella lainsäädännöllä (Ranskan osalta johdanto-osan 31-36 kappale), vaikka kyseisten säädösten onkin oltava alalla sovellettavien yhteisön direktiivien mukaisia. Toiseksi on korostettava, että siementen jakeluverkostot ovat muodostuneet pääasiassa kansallisella tasolla. Kuitenkaan se, että merkitykselliset markkinat olisivat kansalliset, ei estä huomattavan tuonti- ja vientikaupan esiintymistä joissakin tapauksissa.

(47) Ilmoitetut sopimukset ovat yritysten välisiä sopimuksia perustamissopimuksen 85 artiklan tarkoittamassa merkityksessä. On siis varmistettava, ovatko näissä sopimuksissa vahvistetut ehdot omiaan rajoittamaan kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

a) Yleiset huomiot

(48) Ennen kuin kuitenkaan arvioidaan, ovatko ilmoitettujen sopimusten ehdot yhteisön kilpailusääntöjen mukaisia, on tutkittava kasvinjalostajanoikeuksien laajuus, jotta voitaisiin määritellä, mitkä sopimuksen ehdot liittyvät mainittujen oikeuksien olemassaoloon sinänsä.

(49) Tässä yhteydessä on syytä viitata sekä asetukseen (EY) N:o 2100/94 että UPOV-yleissopimukseen, jonka useimmat jäsenvaltiot ovat ratifioineet.

Tämä sääntely antaa jalostajalle oikeuden saattaa ennakkohyväksyntänsä alaiseksi kaikki suojeltujen lajikkeiden siementen tuotantoon, lisäämiseen, pakkaamiseen, myyntiin laskemiseen, kaupan pitämiseen, vientiin, tuontiin ja hallussapitoon liittyvät toimet.

Tästä siis seuraa, että niin perussiementen kuin varmennettujen siementen koko tuotantotoiminta kuuluu jalostajalle myönnetyn yksinedustuksen piiriin ja liittyy näin ollen kasvinjalostajanoikeuksien olemassaoloon sinänsä.

(50) Näiden huomioiden perusteella ilmenee, että jalostajalla on oikeus valvoa määränpäätä kaikille sellaisille siemenille, joilla voidaan vielä laillisesti toteuttaa tuotantotoimia, ottaen huomioon voimassa olevan julkisen sääntelyn tällä alalla (katso johdanto-osan 21-27 ja 31-36 kappale). Sen vuoksi perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei voida soveltaa sopimuksiin, joiden tarkoituksena on yksinomaan taata jalostajanoikeuden kunnioittaminen niiden siementen osalta, joita voidaan alaan sovellettavan julkisen sääntelyn perusteella laillisesti käyttää muiden siementen tuottamiseen. Täten 85 artiklan 1 kohdassa ei tarkoiteta esimerkiksi sopimusta, jossa kielletään luvanhaltijaa myymästä tai viemästä siemeniä, jotka eivät kuulu viimeiseen laillisesti lisättävään sukupolveen ja jotka on annettu tämän käyttöön ainoastaan vastaavien siementen tuottamista varten ([7]).

Edellä esitetyt huomiot koskevat myös niin sanottuja ”teknisiä siemeniä” (katso johdanto-osan 27 kappale). Näin ollen on siis myönnettävä, että koska alaa ei ole yhdenmukaistettu yhteisön tasolla, jalostaja voi käyttää ennalta kaikkia tarpeellisia sopimusmääräyksiä oikeutensa suojaamiseksi. Tässä tarkoituksessa jalostaja voi laatia sopimusehtoja, jotka saattavat hänen hyväksyntänsä ja valvontansa alaiseksi kaikki siementen tuotantotoimet huolimatta siitä, mikä sukupolvi on kyseessä (ensimmäinen sukupolvi, toinen sukupolvi jne.). Kyseiset ehdot ovat kuitenkin sallittuja ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä jalostajanoikeuden suojelemiseksi ja jos ne ovat yhteisön kilpailusääntöjen mukaisia. Tapauskohtaisella tutkimuksella voidaan varmistaa noudatetaanko kyseisiä vaatimuksia täysin.

(51) Jalostajan valvontaoikeus päättyy sitä vastoin vasta, kun tämä on tuottanut (tai on antanut luvan tuottaa) siemeniä, joiden osalta voidaan asiaan sovellettavan julkisen sääntelyn mukaisesti katsoa, ettei niitä voida enää laillisesti lisätä, ja kun jalostaja on laskenut ne liikkeeseen (tai on antanut luvan laskea ne liikkeeseen). Näitä siemeniä ei voida enää käyttää siementen tuottamiseen, vaan ne voidaan ainoastaan myydä (suoraan tai välittäjän kautta) viljelijöille kulutushyödykkeiden tuottamiseksi. Tässä tapauksessa siemenet on katsottava tavaraksi, joka on verrattavissa valmiiseen teollisuustuotteeseen.

Kaikkia sopimuksia, joiden tarkoituksena on rajoittaa kyseisten siementen tuotantoa tai myyntiä, voidaan tarkastella EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan määräysten perusteella.

Julkiset viranomaiset tekevät tosin edellä mainituista siemenistä lukuisia tarkastuksia (katso johdanto-osan 31-36 kappale). Tältä kannalta jalostajan oikeudellinen tilanne ei kuitenkaan eroa patentin tai tavaramerkin haltijan tilanteesta siltä osin kuin on kyse julkisten viranomaisten valvonnan alaisista tuotteista (esimerkiksi lääkevalmisteet). Sen vuoksi ei ole aihetta katsoa, että kasvinjalostajanoikeuksilla suojatuilla siemenillä olisi niin erityisiä ominaisuuksia, että ne edellyttävät kilpailusääntöjen osalta erilaista kohtelua kuin muut tuotteet, joita teollisoikeudet suojaavat. Tästä huolimatta siementen erityisluonne on otettava huomioon kilpailusääntöjä sovellettaessa ([8]).

b) **Ehdot, joita 85 artiklan 1 kohdassa ei tarkoiteta**

(52) SICASOVin myöntämä oikeus, johon ei sisälly yksinedustusoikeutta, lisätä sopimusten kohteena olevia siemeniä Ranskassa tai suojelun kohteena olevalla alueella (toisin sanoen alueilla, joilla siemenet on merkitty kansalliseen luetteloon) ei rajoita SICASOVin vapautta myöntää lupia kaikille niitä hakeville lisäyslaitoksille, edellyttäen, että ne täyttävät Ranskan lainsäädännön vaatimukset siementen varmentamisesta. Tässä yhteydessä SICASOVin harjoittamaan politiikkaan on kuulunut myöntää vaikeuksitta luvat kaikille hakijoille näiden valitsemille lajikkeille.

Lisäksi on korostettava, että jalostajalle jää vapaus myydä Ranskassa ja muualla sopimuksen kohteena olevia siemeniä sekä suoraan että jakelijoiden välityksellä. Tätä ehtoa ei siis voida pitää kilpailua rajoittavana 85 artiklan 1 kohdan tarkoittamassa merkityksessä.

(53) Luvanhaltijan velvoite olla antamatta kolmansille (paitsi SICASOVin ennakkosuostumuksella) perussiemeniä varmennettujen siementen tuottamiseksi liittyy kasvinjalostajanoikeuksien olemassaoloon sinänsä. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että

([7]) Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 19.4.1988 asiassa 27/87, Erauw-Jacquery v. La Hesbignonne, Kok. 1988, s. 1919, perustelujen 9 ja 10 kohta. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan jalostajalla on oltava oikeus varata siementen lisääminen tietyille valmistajille, jotka on valittu luvanhaltijoiksi. Täten ehto, jolla kielletään luvanhaltijaa myymästä ja viemästä perussiemeniä, ei kuulu perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kiellon soveltamisalaan.

([8]) Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.6.1982 asiassa 258/78, Nungesser v. komissio, Kok. 1982, s. 2015.

perussiementen tuottaminen vaatii merkittäviä taloudellisia uhrauksia ja voi sisältää huomattavia riskejä. Lisäksi on muistettava, että perussiemenet tuotetaan jalostajan vastuulla. Jalostajalle on siis sallittava mahdollisuus suojautua kyseisten siementen kaikilta virheellisiltä käsittelyiltä. Tässä tarkoituksessa jalostajalla on oltava valta varata perussiementen lisäys ainoastaan sellaisille laitoksille, jotka tämä on valinnut luvanhaltijoiksi ([9]). Tämän johdosta jalostajalla on oikeus rajoittaa perussiementen liikkumista, jollei siihen ole SICASOVin ennakkosuostumusta. Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että luvanhaltijan velvoite olla antamatta kolmansille perussiemeniä on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukainen.

(54) Luvanhaltijan velvoite olla viemättä perussiemeniä on myös katsottava yhdeksi jalostajalle myönnettävistä oikeuksista. Näin ollen on myönnettävä, että jalostajan (tai kuten tässä tapauksessa hänen oikeudenhaltijansa) on pystyttävä rajoittamaan perussiementen määräpaikka, jotta hän pystyisi välttämään lajikkeiden virheellisen käsittelyn. Tässä tarkoituksessa hänellä on oltava oikeus kieltää valitsemiaan luvanhaltijoita (tai kuten tässä tapauksessa hänen oikeudenhaltijansa valitsemia luvanhaltijoita) myymästä sekä viemästä perussiemeniä ([10]). Näin ollen ilmenee selkeästi, että jalostajan, joka joutuu kantamaan siementen tuotantoon liittyvät taloudelliset ja oikeudelliset riskit, on saatava valvoa siementen määränpäätä, mukaan lukien niiden myynti ulkomaille. Näiden huomioiden perusteella voidaan katsoa, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kielto ei koske perussiementen vientikieltoa.

(55) Samanlaisia tarkasteluja voidaan esittää perussiementen tuontikiellon osalta. Jalostajanoikeus antaa haltijalleen mahdollisuuden kieltää kolmansilta suojattujen siementen tuonnin. Tämän oikeuden voidaan katsoa lakkaavan ainoastaan silloin, kun jalostaja on saattanut siemenet vapaasti liikkeeseen tai on antanut siihen suostumuksensa. Perussiementen osalta jalostaja järjestää niiden tuotannon ja jakelun tukeutuen verkostoon sellaisista lisääjistä, jotka eivät voi vapaasti käyttää kyseisiä siemeniä. Näin ollen näyttää hyväksyttävältä, että jalostaja lujittaa tätä järjestelmää kieltämällä jokaista luvanhaltijaa tuomasta maahan perussiemeniä. Näin ollen on katsottava, että tätä ehtoa ei tarkoiteta perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa.

([9]) Ks. alaviite 7, asia Erauw-Jacquery v. La Hesbignonne, tuomion 10 kohta.
([10]) Ibid.

(56) Luvanhaltijan velvoitteen välittää kaikille ostajille velvoite olla viemättä perussiemeniä on myös katsottava liittyvän jalostajanoikeuksien olemassaoloon sinänsä. Tässä tapauksessa jalostajan on voitava myös tässä tapauksessa valvoa perussiementen määränpäätä, jotta hän pystyisi estämään lajikkeiden virheellisen käsittelyn. Virheellinen käsittely voitaisiin todentaa sekä silloin, kun luvanhaltija vie suoraan perussiemeniä, että silloin, kun hän myy niitä (SICASOVin luvalla) kolmannelle, joka vie niitä edelleen. Jalostajan on siis pystyttävä valvomaan perussiementen lopullista määränpäätä. Näiden huomioiden perusteella voidaan katsoa, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kielto ei koske luvanhaltijan velvoitetta saada ostajaltaan sitoumus siitä, että perussiemeniä ei viedä maasta.

(57) Luvanhaltijan velvoitteella olla viemättä ensimmäisen tai toisen sukupolven varmennettuja siemeniä silloin, kun kyseiset siemenet eivät missään määrin kuulu määrämaan säätämän suojan piiriin (”tekniset siemenet”) eikä niiden luokkaa ole ennalta alennettu, pyritään takaamaan jalostajan mahdollisuus valvoa sellaisia lisäystoimia, jotka kuuluvat tämän yksinoikeuden piiriin. Ranskasta tuotuja ensimmäisen sukupolven siemeniä voitaisiin siis käyttää useita sukupolvia sallivissa jäsenvaltioissa perussiemeninä uusien siementen tuottamiseksi (tämä koskee myös toisen sukupolven siemeniä silloin, kun kyseessä on kolme tai sitä useampia sukupolvia sallivat maat). Sen vuoksi myös sellaisia lisäystoimia voi esiintyä, jotka eivät ole jalostajan valitsemia ja hänen valvontansa ulkopuolella ([11]).

On korostettava, että luokan alentaminen ei alenna siementen ominaisarvoa eikä kaupallista arvoa. Luokan alentamistoimella kielletään ainoastaan siementen lisääminen (oikeudelliselta kannalta). On otettava huomioon myös, että jalostajan on lähes mahdotonta estää ainoastaan sopimuksin lisäystoimet, jotka tapahtuvat hänen suostumuksettaan usean sukupolven siemenet sallivassa määräjäsenvaltiossa. Tässä yhteydessä on muistettava, että tällaisissa valtioissa peräkkäisten sukupolvien tuottamiseen tarkoitetut lisäystoimet ovat täysin laillisia ja ettei kansallisilla viranomaisilla ole mitään velvoitetta pyytää jalostajalta lupaa ensimmäisen sukupolven jälkeisten sukupolvien siementen varmentamistoimiin tai ilmoittaa hänelle niistä.

([11]) Ibid.

Jalostaja myöntää tosin luvan luokan alentamiseen vasta neljä vuotta yleiseen luetteloon merkitsemisen jälkeen, mikä merkitsee, että luvanhaltijat eivät voi tänä aikana viedä siemeniä suoraan tiettyihin jäsenvaltioihin. On kuitenkin katsottava, että yhdenmukaisuuden puuttuessa yhteisön tasolla kyseinen toimenpide on oikeutettu eikä rajoita kilpailua.

Näiden huomioiden perusteella näyttää siltä, että luvanhaltijan velvoittaminen alentamaan ensimmäisen sukupolven (tai tarvittaessa toisen sukupolven) siementen luokkaa ennen niiden vientiä sellaisiin jäsenvaltioihin, jotka hyväksyvät kaksi tai useampia sukupolvia, ei rajoita kilpailua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tarkoittamassa merkityksessä.

(58) Luvanhaltijan velvoitteella välittää edellä mainittujen siementen vientikielto pyritään välttämään jalostajan oikeuksien loukkaaminen määräjäsenvaltiossa yhden tai useamman ulkopuolisen ostajan välityksellä ja sellaisten seurausten aiheuttaminen, jotka on mainittu kyseisessä kohdassa. Sen vuoksi tämän velvoitteen on katsottava olevan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukainen.

(59) Luvanhaltijan velvoitteella olla viemättä varmennettuja siemeniä sellaisiin jäsenvaltioihin, joissa ei oikeudellisesti suojata kasvinjalostajanoikeuksia, pyritään välttämään se, että kolmannet voisivat toteuttaa ilman jalostajan lupaa kyseisten siementen lisäystoimia myöhempien sukupolvien aikaansaamiseksi. Tässä yhteydessä on korostettava, että kyseisissä valtioissa kuka tahansa voi lisätä siemeniä viimeiseen sukupolveen saakka, jonka kansallinen lainsäädäntö hyväksyy yhteisön direktiivien mukaisesti. Sen vuoksi jalostajan ainoa mahdollisuus on saattaa valvontaansa kyseiset toimet ainoastaan rajoittamalla siementen pitämistä kaupan. Jalostajanoikeuksia sovelletaan myös sellaisten kasvilajien siemeniin, jotka eivät kuulu suvullisesti lisääntyviin lajeihin.

Mainittu suvullisen lisääntymisen ominaisuuden tilanne on toinen kuin patenttialalla. Patentoitua teollista tuotetta ei voida myyntiin saattamisen (patentin haltijan toimesta tai tämän suostumuksella) jälkeen enää käyttää useiden samankaltaisten tuotteiden aikaansaamiseen (huolimatta siitä, onko tuotteella patenttioikeuden suoja). Sitä vastoin siementen vientikielto sellaisiin jäsenvaltioihin, jotka eivät myönnä lain suojaa asianomaiselle lajille, vastaa luvanhaltijalle asetettua kieltoa olla välittämättä edelleen välittäjäaineistoa, jota käytetään patentilla alkuperäjäsenvaltiossa suojatun tuotteen valmistamiseen kolmansille, jotka sijaitsevat sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa ei ole säädetty patentin suojaa. Tämän kiellon ei voida katsoa rajoittavan kilpailua.

Näiden huomioiden perusteella luvanhaltijalle asetetun velvoitteen olla viemättä siemeniä jäsenvaltioihin, joissa asianomainen lajike ei ole oikeudellisesti suojattu, ei voida katsoa rajoittavan kilpailua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoittamassa merkityksessä.

(60) Luvanhaltijan velvoitteella välittää kaikille ostajille mainittu velvoite pyritään myös takaamaan, että lisäystoimia ei toteuteta ilman jalostajan valvontaa. Tästä syystä on ilmeistä, että kielto perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa ei koske kyseistä velvoitetta.

(61) Velvoite olla viemättä varmennettuja siemeniä valtioihin, jotka eivät ole yhteisön tai UPOVin jäseniä, täyttää samat edellä mainitut tavoitteet (katso johdanto-osan 57-60 kappale).

c) **Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ehto**

(62) Luvanhaltijoiden velvoite olla viemättä suoraan (tai samaan yhtymään kuuluvien yritysten tai muiden luvanhaltijoiden välityksellä) varmennettuja siemeniä Ranskan ulkopuolelle neljän vuoden ajan laskettuna lajikkeen merkitsemisestä yleiseen luetteloon, estää kyseisiä luvanhaltijoita sekä harjoittamasta aktiivista myyntipolitiikkaa Ranskan ulkopuolella että myös vastaamasta muissa jäsenvaltioissa toimivien asiakkaiden kysyntään. Tästä seuraa, että luvanhaltija ei voi toimittaa siemeniä muihin jäsenvaltioihin kuin Ranskaan sijoittautuneille asiakkaille, vaikka niiden myynti tapahtuisi Ranskan alueella. Lisäksi on korostettava, että tätä velvoitetta sovelletaan myös tapauksissa, joissa myynti tapahtuu välittäjän kautta (joka toimii Ranskan ulkopuolella olevan asiakkaan nimissä ja lukuun).

Kyseessä oleva velvoite estää siis kaiken suoran viennin ja jättää siis mahdolliseksi ainoastaan välillisen viennin harjoittamisen (toisin sanoen Ranskaan sijoittautuneen kolmannen yrityksen välityksellä tapahtuvan viennin).

Näyttää siis siltä, että tämän velvoitteen tarkoituksena on estää luvanhaltijoita myymästä suoraan siemeniä yrityksille, jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin kuin Ranskaan. Näin ollen

Ranskan ulkopuolella olevat yritykset voivat ostaa siemeniä ainoastaan Ranskan alueelle sijoittautuneilta välittäjiltä. Nämä ostot ovat yleensä hankalampia ja kalliimpia kuin ostot suoraan luvanhaltijoilta. Tästä syystä kyseessä oleva ehto vähentää kilpailua muissa jäsenvaltioissa, koska jalostajan kanssa (tai yrityksen, jolle jalostaja on antanut luvan tuottaa ja/tai myydä) kilpailee vain sellaisten kolmansien myynti, jotka ovat ostaneet sopimuksen kohteena olevat siemenet Ranskasta (luvanhaltijoilta tai suoraan jalostajalta) ja vieneet ne sitten kyseessä olevaan jäsenvaltioon.

(63) Edellä esitetyn perusteella johdanto-osan 62 kappaleessa mainitun velvoitteen tarkoituksena on rajoittaa kilpailua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ainakin niissä tapauksissa, joissa vienti suuntautuu valtioihin, jotka eivät myönnä jalostajille (tai niiden oikeudenhaltijoille) oikeutta vastustaa tuontia muista jäsenvaltioista. Tämän velvoitteen vuoksi jalostaja voi saavuttaa tuloksen, jonka saavuttaminen ei olisi mahdollista, jos sovellettaisiin ainoastaan niissä jäsenvaltiossa vahvistettuja kasvinjalostajanoikeuksia koskevia säännöksiä, joihin siemeniä tuodaan.

(64) Johdanto-osan 62 kappaleessa mainitun velvoitteen tarkoituksena on estää Ranskasta muihin jäsenvaltioihin suuntautuva siementen kauppa, joka olisi muutoin voinut kehittyä. Sen vuoksi velvoitteen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

B. ASETUKSEN N:o 26 2 ARTIKLA

(65) Tiettyjen kilpailusääntöjen soveltamisesta maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan 20 päivänä huhtikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 26 ([12]), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 49 ([13]), 2 artiklassa säädetään, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta sellaisiin maataloustuotteiden tuotantoa tai myyntiä koskeviin sopimuksiin, päätöksiin ja menettelyihin, jotka kuuluvat olennaisena osana kansalliseen markkinajärjestelyyn tai jotka ovat tarpeen perustamissopimuksen 39 artiklassa esitettyjen yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi.

(66) Siemenet mainitaan perustamissopimuksen liitteessä II, ja niiden on siis katsottava kuuluvan maataloustuotteisiin. Sen vuoksi on syytä tutkia, voidaanko edellä mainitun asetuksen N:o 26 2 artiklan säännöksiä soveltaa ilmoitettuihin sopimuksiin.

(67) Ensiksikin on muistettava, että ilmoitetut sopimukset eivät ole olennainen osa kansallista siementen markkinajärjestelyä. Itse asiassa tällaista kansallista järjestelyä ei ole olemassa Ranskassa eikä myöskään muissa yhteisön jäsenvaltioissa, koska kyseistä alaa sääntelee siemenalan yhteisestä markkinajärjestelystä 26 päivänä lokakuuta 1971 annettu neuvoston asetus ETY N:o 2358/71 ([14]), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 192/98 ([15]).

(68) Toiseksi on syytä tutkia, ovatko ilmoitetut lupasopimukset tarpeen EY:n perustamissopimuksen 39 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Onkin korostettava, että koska kysymys on poikkeuksesta EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tavanomaiseen soveltamiseen, sitä on tulkittava rajoittavasti ([16]).

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseessä olevaa poikkeusta sovelletaan ainoastaan, jos sopimuksella edistetään EY:n perustamissopimuksen 39 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista ([17]).

On katsottava, että sellaiset sopimukset, jotka eivät kuulu yhteisestä markkinajärjestelystä säädetyssä asetuksessa vahvistettuihin keinoihin perustamissopimuksen 39 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, eivät ole tarpeellisia asetuksen N:o 26 2 artiklan 1 kohdan tarkoittamassa merkityksessä. Siemenalan yhteisessä markkinajärjestelyssä ei siis edellytetä lupasopimusten tekemistä.

(69) Näin ollen asetuksen N:o 26 2 artiklassa tarkoitettu poikkeus on poissuljettava tässä tapauksessa, joten perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta on sovellettavissa.

C. PERUSTAMISSOPIMUKSEN 85 ARTIKLAN 3 KOHTA

(70) Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaisesti voidaan julistaa, että 85 artiklan 1 kohdan määräykset eivät koske yritysten välisiä sopimuksia tai yritysten välisten sopimusten ryhmiä, jotka osaltaan tehostavat tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistävät teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä:

([12]) EYVL 30, 20.4.1962, s. 993/62
([13]) EYVL 53, 1.7.1962, s. 1571/62
([14]) EYVL L 246, 5.11.1971, s. 1
([15]) EYVL L 20, 27.1.1998, s. 16
([16]) Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.12.1995 asiassa C-399/93, Oude Lutikhuis ym, Kok. 1995, s. I-4515, 23 kohta ja sitä seuraavat kohdat sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomio 14.5.1997 yhdistetyssä asiassa T-70/92 ja T-71/92, Florimex ym. v. komissio, Kok. 1997, s. II-693, 152 kohta.
([17]) Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.5.1975 asiassa 71/74, Frubo v. komissio, Kok. 1975, s. 563, 22-27 kohta, sekä alaviite 16 tuomiot asioissa Oude Lutikhuis ym., 25 kohta ja Florimex v. komissio, 153 kohta.

a) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;

b) antamatta asianomaisille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

(71) Komissio voi soveltaa 85 artiklan 3 kohdan määräyksiä tekemällä yksittäisen päätöksen tai antamalla asetuksen.

(72) Komission asetusta (EY) N:o 240/96 ([18]) voidaan soveltaa tiettyihin tekniikansiirtosopimusten ryhmiin, jotka koskevat kasvinjalostajanoikeuksia (asetuksen 8 artiklan 1 kohdan h alakohta).

Mainittua asetusta ei kuitenkaan voida soveltaa ilmoitettuihin sopimuksiin, koska varmennetuille siemenille asetettu vientikielto ei täytä mitään kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa asetetuista edellytyksistä. On erityisesti korostettava, että ilmoitetuissa sopimuksissa ei määrätä luvansaajille varatuista alueista (1 artiklan 1 kohdan l, 2, 4, 5, ja 6 alakohta) eikä luvanantajille varatuista alueista (1 artiklan 1 kohdan 3 alakohta).

(73) Vaikka asetus (EY) N:o 240/96 ei olisi sovellettavissa sellaisenaan, se voi kuitenkin sisältää tämän yksittäisen päätöksen puitteissa hyödynnettäviä perusteita varmennetuille siemenille asetetun vientikiellon arvioimiseksi.

Jotta voidaan arvioida, täyttääkö varmennettuja siemeniä koskeva vientikielto perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamiselle asetetut edellytykset, on otettava huomioon jäljempänä kuvaillut näkökohdat.

(74) Varmennettujen siementen vientikielto tehostaa osaltaan tuotantoa ja jakelua kuin myös edistää teknistä ja taloudellista kehitystä.

Ensiksi vientikielto helpottaa uusien kasvilajikkeiden levittämistä muissa jäsenvaltioissa kuin Ranskassa, sillä se kannustaa niihin sijoittautuneita yrityksiä hyväksymään ranskalaisten jalostajien toimittamien uusien kasvilajikkeiden tuotantoon ja/tai myyntiin liittyvät riskit. Nämä yritykset levittävät helpommin uusia lajikkeita, jos ne ovat varmoja siitä, etteivät uudet lajikkeet markkinoille tuotaessa ole vastakkain Ranskasta lähtöisin olevan suoran tuonnin kanssa. On siis katsottava, että kyseisenä aikana ranskalaisella jalostajalla on oltava mahdollisuus suojella omia luvanhaltijoitaan ja jakelijoitaan (muissa jäsenvaltioissa sijaitsevat kuin Ranskassa) ranskalaisten luvanhaltijoiden suoralta kilpailulta asettamalla ranskalaisille luvanhaltijoille sopimuslausekkeita, joissa kielletään varmennettujen siementen vienti. Muissa jäsenvaltioissa kuin Ranskassa sijaitsevat luvanhaltijat ja jakelijat, jotka tuntevat yleensä ranskalaisia jalostajia paremmin kyseessä olevat markkinat, voivat myydä uusien lajikkeiden siemenet parhain mahdollisin ehdoin ja varmistaa riittävän ja säännöllisen tarjonnan käyttäjille.

Toiseksi velvoite olla viemättä kehittää siementen tuotanto- ja jakelurakennetta Ranskassa, koska se kannustaa ranskalaisia luvanhaltijoita keskittämään toimintansa Ranskan alueelle varmistaakseen säännöllisen ja riittävän tarjonnan käyttäjäviljelijöille.

Lisäksi on muistettava, että asetuksessa (EY) N:o 240/96 myönnetään poikkeus sekä aktiivisia (mainitun asetuksen 1 artiklan 1 kohdan 5 alakohta) että passiivisia myyntitapoja (asetuksen 1 artiklan 1 kohdan 6 alakohta) koskeville kielloille, joita asetetaan luvanhaltijoille, sillä yleensä tällaiset velvoitteet osaltaan tehostavat tuotantoa ja edistävät teknistä kehitystä.

(75) Käyttäjäviljelijät Ranskassa sekä muissa jäsenvaltioissa voivat saada kohtuullisen osan johdanto-osan 74 kappaleessa mainitusta paremmasta siementen tarjonnasta koituvasta hyödystä. Ensiksi vientikielto kannustaa muissa jäsenvaltioissa kuin Ranskassa toimivia yrityksiä tekemään ranskalaisten jalostajien kanssa tuotanto- tai jakelusopimuksia ja antaa tällä tavoin kyseisten jäsenvaltioiden käyttäjäviljelijöille mahdollisuuden käyttää uusia lajikkeita, jotka parantavat heidän satojaan.

Toiseksi ranskalaiset viljelijät puolestaan hyötyvät mittavasta ja säännöllisestä tarjonnasta, sillä ranskalaisten luvanhaltijoiden on pakko keskittää toimintansa ennen kaikkea Ranskan markkinoille.

Näiden hyödyllisten vaikutusten säilyttämiseksi Ranskan alueelta lähtöisin olevan rinnakkaistuonnin on kuitenkin pysyttävä vapaana. Tätä vaatimusta on noudatettu käsiteltävänä olevassa asiassa, sillä ilmoitettuihin sopimuksiin ei sisälly lausekkeita, joissa kielletään luvanhaltijaa myymästä käyttäjille ja Ranskan alueella toimiville jälleenmyyjille, jotka voivat viedä muihin jäsenvaltioihin.

([18]) EYVL L 31, 9.2.1996, s. 2

Edellä käsitellyt näkökohdat ovat yhdenmukaisia asetuksen (EY) N:o 240/96 kanssa, jonka 1 artiklassa tarkoitetut luvanhaltijoille asetetut vientikiellot mahdollistavat tavallisesti kuluttajalle kohtuullisen osuuden hyödystä, joka koituu tällaisesta tavaroiden tarjonnan paranemisesta markkinoilla.

(76) Siementen suoran viennin kielto vaikuttaa välttämättömältä, jotta voidaan turvata uusien lajikkeiden levittäminen muissa jäsenvaltioissa kuin Ranskassa ja jotta voidaan saavuttaa tavoite edistää teknistä ja taloudellista kehitystä näissä jäsenvaltioissa sijaitsevien käyttäjien hyväksi. Neljän vuoden suoja-aika, joka lasketaan merkitsemisestä yleiseen luetteloon, ei näytä olevan liian pitkä suhteessa tavoitteeseen edistää uuden lajikkeen tuntemusta ja levitystä markkinoilla. Tältä osin on todettava, että asetuksessa (EY) N:o 240/96 sallitaan passiivisen viennin kieltäminen viiden vuoden ajaksi, joka lasketaan alkavaksi kyseessä olevan tuotteen markkinoille saattamispäivästä. Määritettäessä ajankohtaa, josta vientikiellon alkaminen lasketaan, olisi muistettava, että yleensä (toisin sanoen lukuun ottamatta samanaikaista merkitsemistä kohdemaan kansalliseen luetteloon) lajike voi liikkua vapaasti yhteisössä vasta sen jälkeen, kun se on merkitty yhteisön luetteloon. Näin ollen näyttää tarkoituksenmukaiselta valita tämä ajankohta lähtökohdaksi laskettaessa suoja-ajan pituutta.

(77) Luvanhaltijan velvoite olla viemättä suoraan siemeniä ei salli jalostajien poistaa kilpailua. Ensiksi on otettava huomioon, että useimmat uusista siemenlajikkeista kilpailevat jo nykyisten lajikkeiden kanssa, jotka viljelijät tuntevat hyvin, ja ovat näin ollen vaihtoehtoinen hankintakohde. Toiseksi on otettava huomioon, että rinnakkaistuonti Ranskasta on yhä vapaata, joten kaikki ulkomaiset viljelijät voivat saada käyttöönsä, vaikkakin vain välillisesti, ranskalaisia lajikkeita jopa siementen markkinoille saattamisen aikana.

D. ASETUKSEN N:o 17 6 JA 8 ARTIKLA

(78) Asetuksen N:o 17 6 artiklan mukaisesti komission on ilmoitettava päivämäärä, jolloin vapautusta koskeva päätös tulee voimaan.

(79) Asetuksen N:o 17 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti vapautus annetaan määräajaksi. Siemenalan teknisen kehityksen sekä kyseisten markkinoiden taloudellisen tilanteen huomioon ottaen näyttää kohtuulliselta säätää vapautus 10 vuodeksi 26 päivästä lokakuuta 1994 alkaen, joka on ilmoituksen tekopäivä.

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Julistetaan, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaisesti 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä ei sovelleta SICASOVin (Société Coopérative d'Intérêt Collectif Agricole Anonyme à Capital Variable) vakiosopimuksiin siementen tuottamiseksi ja myymiseksi.

2 artikla

Vapautus on voimassa 26 päivästä lokakuuta 1994 26 päivään lokakuuta 2004.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraavalle:

SICASOV (Société Coopérative d'Intérêt Collectif Agricole Anonyme à Capital Variable), rue Coq-Héron 7, F-75001 Pariisi.

Tehty Brysselissä 14 päivänä joulukuuta 1998.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen